

АДМІНІСТРАТИВНЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК 342.9 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2408-9257-2024-6-14>

Бондар Д. В.,

*кандидат наук з державного управління, ректор
Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
<https://orcid.org/0009-0004-9571-7828>*

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ТА АДМІНІСТРАТИВНО- ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

SAFETY OF LIFE IN THE INFORMATION SOCIETY: CURRENT ISSUES AND LEGAL MEASURES FOR THEIR SOLUTION

Наукова публікація присвячена дослідженню актуальних питань безпеки життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства та пошуку адміністративно-правових засобів їх вирішення.

Зазначається, що забезпечення безпеки життєдіяльності в сучасному світі є одним із найбільш актуальних питань, які потребують вирішення. Технологічний прогрес, розвиток інформаційних технологій призвели до формування кардинально нової системи суспільних відносин, проте, окрім позитивних аспектів, цифровізація зумовила появу значної кількості негативних факторів, які впливають на людину та суспільство в цілому.

Досліджено як позитивні, так і негативні наслідки розвитку інформаційних технологій, а також обґрунтовано необхідність адміністративно-правового регулювання тих із них, які безпосередньо зачіпають права і свободи людини та можуть негативно впливати на безпеку життєдіяльності людини та суспільства в цілому.

Запропоновано детально регламентувати використання технології штучного інтелекту з метою недопущення його неконтрольованого використання юридичними та фізичними особами у найбільш чутливих сферах суспільних відносин, зокрема, в медицині, військовій сфері, у сфері охорони правопорядку.

Також запропоновано регламентувати на рівні спільного наказу МВС України та Державної служби України з надзвичайних ситуацій розробку та порядок використання спеціального мобільного застосунку з перспективною назвою «Надзвичайна ситуація», за допомогою якого буде створено базу добровольців, готових негайно, враховуючи геолокацію проживання або місцезнаходження, з'явитися на місце локалізації наслідків надзвичайної ситуації та прийняти участь в їх ліквідації.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, інформаційне суспільство, цифровізація, інформаційні технології, надзвичайна ситуація, цивільний захист, мобільний застосунок, бази даних, правове регулювання, адміністрування.

The scientific publication is devoted to the study of current issues of life safety in the information society and the search for administrative and legal means of their resolution.

It is noted that ensuring life safety in the modern world is one of the most urgent issues that need to be resolved. Technological progress, the development of information technologies have led to the formation of a fundamentally new system of social relations, however, in addition to positive aspects, digitalization has led to the emergence of a significant number of negative factors that affect humans and society as a whole.

Both positive and negative consequences of the development of information technologies have been studied, and the need for administrative and legal regulation of those of them that directly affect human rights and freedoms and can negatively affect the safety of human life and society as a whole has been substantiated.

It is proposed to regulate in detail the use of artificial intelligence technology in order to prevent its uncontrolled use by legal entities and individuals in the most sensitive areas of public relations, in particular, in medicine, the military, and in the field of law enforcement.

It is also proposed to regulate, at the level of a joint order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine and the State Emergency Service of Ukraine, the development and procedure for using a special mobile application with the promising name «Emergency», with the help of which a base of volunteers will be created, ready to immediately, taking into

account the geolocation of residence or location, appear at the place of localization of the consequences of an emergency situation and take part in their elimination.

Key words: *life safety, information society, digitalization, information technologies, emergency, civil protection, mobile application, databases, legal regulation, administration.*

Актуальність теми. Безпека життєдіяльності є і наукою і прикладною навчальною дисципліною, адже від дотримання елементарних правил безпеки життєдіяльності часто залежить і здоров'я і життя людини. З появою та розвитком такого феномену як інформаційне суспільство забезпечення безпеки життєдіяльності стало ще більш актуальним питанням, адже до класичних загроз природного, соціального та техногенного характеру добавились загрози у цифровому світі, пов'язані з новітніми інформаційними технологіями. Хакерські атаки, кіберзлочинність, спам, комп'ютерні віруси, несанкціоноване втручання в роботу автоматизованих систем та комп'ютерних мереж, незаконне використання персональних даних, порушення прав інтелектуальної власності на цифрові товари та послуги – це неповний перелік нових інформаційних загроз для кожної людини та суспільства в цілому.

Поява нових загроз безпеці життєдіяльності зумовила необхідність правового врегулювання нових суспільних відносин. Наприклад, у Кримінальному кодексі з'явився новий Розділ XVI «Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку».

Проте, значна кількість актуальних питань забезпечення безпеки життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства потребує реагування з боку органів публічної адміністрації та належного адміністративно-правового врегулювання.

Вищезазначеним обумовлюється як теоретична, так і практична значимість підготовки даної публікації.

Питанням адміністративно-правового та організаційного забезпечення безпеки життєдіяльності приділяють значну увагу науковці у сферах як технічних та природничих наук, так і у сфері юриспруденції. З останніх праць, присвячених питанням забезпечення безпеки життєдіяльності слід виділити роботи таких відомих науковців як Ф. Апшай, Т. Гринюк, К. Марченко, О. Оришака, О. Остапен-

ко, О. Халак, О. Хитра, О. Чекригін та інші дослідники.

Правове регулювання використання інформаційних технологій (цифровізації) у різних сферах суспільного життя досліджують такі відомі науковці, як М. Бабик, В. Бевзенко, Д. Біленька, О. Берназюк, М. Віхляєв, О. Гунбіна, К. Дубова, С. Єсімов, Т. Ковальова, Т. Коломоєць, О. Комаров, А. Комзюк, А. Краковська, І. Лопушинський, К. Оксютенко, А. Омельченко, М. Серебро, Р. Стефанчук, І. Тищенко та інші.

Проте, актуальні питання безпеки життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства та адміністративно-правові засоби їх вирішення ще не були предметом окремого наукового аналізу, що актуалізує підготовку даної публікації.

Постановка завдання. Метою публікації є дослідження актуальних питань безпеки життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства та пошук адміністративно-правових засобів їх вирішення.

Методологія даної публікації традиційно об'єднує три групи методів наукового пошуку. Першу групу складають філософські методи дослідження, а саме, метод діалектики, його закони (єдності та боротьби протилежностей, переходу кількісних змін у якісні) та прийоми («заперечення заперечення»), а також метод метафізики. Серед загальнонаукових методів дослідження (друга група методів) більшою мірою застосовуються прийоми логіки (аналіз, синтез, дедукція, індукція, порівняння), системний та структурно-функціональний методи. Третю групу складають спеціально-юридичні методи дослідження, серед яких більшою мірою застосовуються формально-юридичний метод та метод юридичного моделювання.

Крім того, враховуючи тему дослідження, в процесі наукового пошуку використовуються актуальні наукові підходи: синергетичний, цивілізаційний, антропологічний та телеологічний.

Результати дослідження. Забезпечення безпеки життєдіяльності в сучасному світі

є одним із найбільш актуальних питань цивілізації. Технологічний прогрес, розвиток інформаційних технологій призвели до формування кардинально нової системи суспільних відносин, в якій цифрові товари та послуги вийшли фактично на один рівень з енергоресурсами та цінними металами, а подекуди і перевершили їх за собівартістю. Крім того, цифровізація відбулась і в гуманітарній сфері, змінивши підходи до освіти та наукової діяльності, а також у сфері медицини та в інших сферах суспільного життя.

У сфері публічного управління впровадження інформаційних технологій дозволило значно оптимізувати, удосконалити процеси адміністрування суспільних відносин, надання адміністративних послуг, в значній мірі перейти на електронний документообіг, що в свою чергу дозволило суттєво економити фінансові та матеріально-технічні ресурси.

Враховуючи вищезазначене, сучасне суспільство по праву називають інформаційним, адже інформація стала по суті основою економіки, універсальним засобом виробництва, а інформаційні технології дозволили вийти на новий рівень розвитку цивілізації.

В.П. Степаненко в електронній Енциклопедії сучасної України надає наступне визначення інформаційного суспільства: це соціологічна концепція постіндустріального суспільства; нова історична фаза розвитку суспільства, в якому виробництво, використання та споживання інформації стає визначальним способом діяльності в усіх сферах суспільного буття (економіці, політиці та культурі). Особливістю цього типу суспільства є вирішальна роль інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), виробництво інформації та знання [1].

Отже, саме інформаційні технології є ключовою категорією інформаційного суспільства, а рівень їх розвитку визначає ступінь зрілості, сформованості та конкурентоздатності сучасного суспільства.

В. Бебик зазначає, що під інформаційним суспільством потрібно розуміти сучасне суспільство з високим рівнем розвитку інформаційної культури (створення, переробки та використання інформації), яке характеризується: здатністю якісно продукувати всю необхідну для життєдіяльності суспільства інфор-

мацію; наявністю розвиненої інформаційної інфраструктури суспільства; високим рівнем доступності для всіх членів суспільства необхідної інформації; великою часткою працездатного населення, що працює в інформаційному секторі економіки. Крім того, на його думку, інформаційне суспільство характеризується визнанням інформації одним з найважливіших суспільних ресурсів, а інформаційний сектор економіки (виробництво, зберігання, обробка, передача і споживання інформації) є одним з найважливіших видів суспільної діяльності, який створює інформаційно-комунікаційну базу для формування глобального інформаційного суспільства та розвитку науково-технічного, соціально-економічного й освітньо-культурного прогресу [2, с. 41].

Таким чином, науковці в основному відзначають позитивні тенденції формування та розвитку інформаційного суспільства.

Проте, окрім позитивних аспектів, цифровізація суспільних відносин зумовила появу значної кількості негативних факторів, які впливають на людину та суспільство в цілому.

По-перше, це спрощення доступу до персональних даних фізичних осіб в інформаційному суспільстві, адже люди самі викладають данні про себе в Інтернет, зокрема, соціальні мережі, пересилають скановані копії документів тощо. Такий спрощений доступ створює умови для зростання кількості випадків використання персональних даних з протиправною метою (шахрайства, вимагання тощо).

По-друге, це нові загрози інформаційній безпеці у сфері публічного управління, що включають хакерські атаки на органи публічної адміністрації, тобто несанкціонований доступ до публічних інформаційних ресурсів, державних реєстрів з метою викрадення, спотворення або знищення відповідної інформації.

По-третє, це підвищення ризику катастроф техногенного характеру через можливі перебої в роботі автоматизованих систем, зумовлені несанкціонованим доступом до них або помилками в роботі програмного забезпечення.

По-четверте, це використання інформаційних технологій у військових цілях, зокрема для ведення інформаційної війни, або для удосконалення зразків сучасної летальної зброї (наприклад, виробництва роботизованих сис-

тем, безпілотних літальних апаратів зі штучним інтелектом).

По-п'яте, це загрози, які несе із собою неконтрольований розвиток технології штучного інтелекту, адже штучний інтелект діє за заданими алгоритмами і у випадку виникнення надзвичайної ситуації може заблокувати можливість виправити ситуацію з боку людини. Як приклад, це безпілотні автомобілі, які у випадку аварійної ситуації можуть не врахувати всі негативні фактори (які здатна виявити та врахувати людина), що призведе до загибелі або травмування пасажирів чи пішоходів. Використання технології штучного інтелекту у військових розробках може потенційно призвести до втрати контролю над автоматизованою військовою технікою, яка буде продовжувати знищувати запрограмовані об'єкти навіть після припинення бойових дій людьми.

По-шосте, це поширення негативного, протиправного цифрового контенту – культу насильства та жорстокості, дитячої порнографії, пропаганди тероризму та екстремізму тощо.

По-сьоме, це використання інформаційних технологій для вчинення «класичних» злочинів: вимагання, шахрайства, хуліганства, погрози вбивством, психологічного залякування та цькування (булінгу), незаконного переслідування особи (включаючи сексуальні домагання), несанкціонованого стеження за особою, включаючи відеоспостереження, прослуховування її розмов та перегляд листування тощо.

Наведений перелік негативних факторів, які є наслідком цифровізації (розвитку інформаційного суспільства) та суттєво впливають на людину та суспільство в цілому, звичайно не є вичерпним, адже майже кожного року з'являються нові інформаційні технології, які потребують належного правового регулювання, якщо вони зачіпають права чи інтереси людини або можуть негативно вплинути на безпеку життєдіяльності людини чи суспільства в цілому.

Водночас інформаційні технології дозволяють значно удосконалити систему забезпечення безпеки життєдіяльності.

Так, до інформаційних технологій, які дозволяють оптимізувати механізми забезпечення безпеки життєдіяльності, слід віднести:

– автоматизовані системи: гасіння пожеж; зупинки виробництва; відключення електропостачання у випадку загрози настання надзвичайної ситуації або її безпосереднього початку; блокування транспортних шляхів, на яких склалася аварійно небезпечна ситуація або відбулась техногенна аварія; попередження про землетруси, цунамі тощо;

– мобільні застосунки, які дозволяють оперативно сповістити населення про загрозу чи початок надзвичайної ситуації, а також швидко мобілізувати людські та матеріально-технічні ресурси для ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків;

– технологію «розумний дім», яка дозволяє людині дистанційно керувати електроприладами в будинку, отримувати в режимі онлайн результати відеоспостереження за станом домашнього господарства та оперативно реагувати на можливі загрози безпеці життєдіяльності;

– системи автоматизованого відеоспостереження за станом технологічних, виробничих потужностей підприємств, станом критичної інфраструктури, станом дорожнього руху тощо;

– автоматизовані датчики контролю рівня води, коливань ґрунту, хімічного складу речовин, викидів, біологічного та радіаційного контролю;

– технологію штучного інтелекту, яка акумулюючи інформацію з різних джерел здатна прогнозувати вірогідність настання надзвичайної ситуації природного чи техногенного характеру, а також оперативно реагувати на початок надзвичайної ситуації, автоматично застосовуючи засоби цивільного захисту (включаючи зупинку виробництва, електро- та водопостачання, активацію систем пожежогашіння та евакуації людей тощо).

З метою удосконалення механізмів забезпечення безпеки життєдіяльності вказані інформаційні технології поєднуються та комбінуються. Наприклад, автоматичні камери відеоспостереження на промислових об'єктах з'єднуються з комп'ютерною системою з елементами штучного інтелекту, а також з автоматизованими системами гасіння пожеж. У випадку потрапляння в «поле зору» об'єктива відеокамери зображення полум'я

чи диму, комп'ютерна програма автоматично видає команду на активацію системи гасіння пожежі. Таким чином, на відміну від датчиків диму, які часто не спрацьовують через несправність, наведена комбінована система гасіння пожеж є більш надійною та ефективною, адже рідина для гасіння пожежі спрямовується чітко на місце її виявлення. Отже, ліцензування такої комбінованої системи та надання рекомендацій з боку органів публічної адміністрації щодо доцільності використання саме такого засобу забезпечення безпеки життєдіяльності дозволить поширити відповідний позитивний досвід та підвищити рівень пожежної безпеки в цілому.

Таким чином, в умовах активного розвитку інформаційного суспільства адміністративно-правового регулювання потребує як використання інформаційних технологій у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності, так і самі інформаційні технології, які становлять потенційну загрозу життю чи здоров'ю людини (можуть порушити нормальні умови життя і діяльності людей), нормальному функціонуванню та розвитку суспільства тощо.

Так, правового врегулювання на даний час потребує технологія штучного інтелекту, яка є однією з найперспективніших інформаційних технологій, яка здатна замінити людину у багатьох сферах виробництва та надання послуг, включаючи сферу забезпечення безпеки життєдіяльності.

Проте, неконтрольоване використання технології штучного інтелекту може завдати суттєвої шкоди правам та законним інтересам фізичних та юридичних осіб, зокрема, шляхом несанкціонованого використання персональних даних, процедур ідентифікації особи за зовнішніми ознаками, що в свою чергу може призвести до фактичного несанкціонованого зовнішнього спостереження за особою, порушення права на особисте (інтимне) життя тощо. Також небезпечним є неконтрольоване використання технології штучного інтелекту у медицині, що може завдати шкоди правам та свободам, а також здоров'ю пацієнтів. Так, у разі надання медичних рекомендацій чи проведення оперативного втручання за допомогою штучного інтелекту може бути допущена технічна помилка, яку слід буде кваліфікувати як

лікарську помилку за фактичної відсутності особи, яка відповідальна за відповідні рекомендації чи операції.

Окремої уваги заслуговує використання технології штучного інтелекту у військовій сфері, коли озброєний технічний засіб під керівництвом штучного інтелекту може вийти з-під контролю та завдати суттєвої шкоди цивільному населенню, об'єктам цивільної інфраструктури.

Враховуючи вищезазначене, розробником та користувачем технології штучного інтелекту у чутливих сферах суспільних відносин, а саме, у сфері правоохоронної діяльності, в медицині, у військовій сфері може бути лише держава в особі уповноважених органів публічної адміністрації, державних установ та підприємств. Причому використання технології штучного інтелекту у вказаних сферах суспільних відносин повинно мати ґрунтовну правову основу.

До суспільних відносин, в яких використання технології штучного інтелекту потребує детального правового регулювання, слід віднести і сферу забезпечення безпеки життєдіяльності населення. До прикладу, у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху над роботою штучного інтелекту обов'язково має здійснювати контроль людина з відповідним рівнем фахової підготовки, адже у випадку аварійних ситуацій або аварій, які загрожують життю та здоров'ю інших учасників дорожнього руху, саме людина повинна приймати остаточне рішення. Штучний інтелект може не врахувати багатьох факторів, що призведе до негативних наслідків.

Таким чином, використання штучного інтелекту у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху повинно здійснюватися під контролем служб безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій [3], а також Державної служби України з безпеки на транспорті [4].

Так само вирішальний контроль штучного інтелекту з боку людини є необхідним у сфері забезпечення безпеки праці, особливо на об'єктах критичної інфраструктури, АЕС тощо. В даному випадку контролюючими органами публічної адміністрації є Державна служба України з питань праці [5], Державна

служба України з надзвичайних ситуацій у відповідності з її повноваженнями [6] та Державна інспекція ядерного регулювання України відповідно.

Сучасний стан правового регулювання використання технології штучного інтелекту є задовільним. Так, О. Куракін та О. Скрябін справедливо зазначають, що правове регулювання використання штучного інтелекту в Україні знаходиться на стадії розробки: зроблені перші кроки нормативно-правового регулювання використання штучного інтелекту – схвалено Концепцію розвитку штучного інтелекту [7], презентована Дорожня карта регулювання штучного інтелекту, розроблена «Стратегія розвитку штучного інтелекту в Україні на 2022-2030», прийнятий Закон «Про авторське право та суміжні права». Зважаючи на стрімкий розвиток технологій штучного інтелекту, на думку О. Куракіна та О. Скрябіна, доцільним є комплексний підхід, що буде враховувати всі аспекти використання технологій штучного інтелекту. На їх думку, важливо прийняти Закон про штучний інтелект, який буде встановлювати норми щодо визначення правосуб'єктності систем штучного інтелекту, етичні аспекти використання технологій штучного інтелекту, охоплювати різні сфери використання штучного інтелекту, визначати права та обов'язки при використанні таких технологій та відповідальність за порушення цих норм [8, с. 40].

Таким чином, існує об'єктивна потреба правового врегулювання використання технології штучного інтелекту на рівні закону у всіх сферах суспільних відносин, коли використання вказаної інформаційної технології зачіпає права і свободи людини або впливає на стан забезпечення безпеки життєдіяльності людини та суспільства в цілому. У сфері забезпечення безпеки життєдіяльності правові засади використання технології штучного інтелекту в перспективі необхідно деталізувати на рівні спільного наказу МВС України та Міністерства цифрової трансформації України.

Крім того, адміністративно-правового регулювання потребує використання мобільних застосунків у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності. Сучасне інформаційне суспільство характеризується тим, що активними користувачами мобільних застосунків

є фактично всі учасники суспільних відносин, адже смартфон має всі опції персонального комп'ютера, тому мобільні застосунки поширюються дуже швидко та є зручними в користуванні для всіх вікових категорій та соціальних груп.

У сфері забезпечення безпеки життєдіяльності та цивільного захисту наразі є популярним мобільний застосунок «Повітряна тривога», який сповіщає користувачів про загрозу ракетних обстрілів та бомбових ударів, атаки безпілотних літальних апаратів тощо.

Проте, адміністративно-правового врегулювання потребує поведінка фізичних осіб після оголошення повітряної тривоги. Наразі така поведінка регулюється на рівні внутрішніх адміністративних наказів керівників підприємств, установ та організацій. Відповідальність за невиконання вказаних наказів відсутня, тому вони носять формальний, рекомендаційний характер. Більш доцільним вбачається нормативне регулювання обов'язкової поведінки керівників підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності, а також поведінки фізичних осіб в публічних місцях під час оголошення та дії сигналу повітряної тривоги. Врегулювати вказані суспільні відносини необхідно на рівні закону або постанови Кабінету Міністрів України. Крім того, доцільно встановити адміністративну відповідальність за недотримання вимог щодо обов'язкової поведінки під час оголошення та дії сигналу повітряної тривоги, для чого необхідно внести відповідні зміни в Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Враховуючи те, що в умовах режиму воєнного стану активну роль в ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій відіграють добровольці, доцільно нормативно регламентувати розробку та впровадження в практичну діяльність (поширення) перспективного мобільного застосунку з орієнтовною назвою «Надзвичайна ситуація». Вказаний мобільний застосунок буде включати базу даних добровольців, тобто фізичних осіб, які нададуть добровільну згоду та підтвердять готовність до участі в ліквідації надзвичайних ситуацій та їх наслідків з урахуванням місця їх проживання або місцезнаходження (геолокаційних даних). За допомогою такого мобільного застосунку зареєстровані

добровольці будуть терміново повідомлятися про надзвичайні ситуації, які виникли неподалік від їх місцезнаходження, та можливість долучитися до ліквідації наслідків конкретної надзвичайної ситуації, викликані чинниками природного, техногенного, соціального чи воєнного характеру. Крім того, за допомогою вказаного мобільного застосунку спеціалісти Державної служби України з надзвичайних ситуацій зможуть координувати діяльність добровольців на місці події, надавати поради та вказівки до приїзду основних підрозділів рятувальників.

Розробку програмного забезпечення (програмної оболонки) та правової основи функціонування перспективного мобільного застосунку «Надзвичайна ситуація» необхідно здійснювати у взаємодії з Міністерством цифрової трансформації України, до завдань якого віднесено координацію діяльності інших органів публічної адміністрації у сфері цифровізації [9].

Адміністрування вказаного мобільного застосунку слід покласти на Державну службу України з надзвичайних ситуацій, що буде включати визначення потреби в певній кількості добровольців, забезпечення їх необхідним обладнанням та фінансове заохочення за участь в ліквідації наслідків конкретної надзвичайної ситуації.

Висновки. Проведене дослідження актуальних питань безпеки життєдіяльності в умовах інформаційного суспільства дозволяє сформулювати висновок про те, що існує об'єктивна необхідність адміністративно-правового регулювання тих інформаційних технологій, які безпосередньо зачіпають права і свободи людини та можуть негативно впливати на безпеку життєдіяльності людини та суспільства в цілому.

Зокрема, об'єктивною є потреба детальної регламентації використання технології штучного інтелекту з метою недопущення його неконтрольованого використання юридичними та фізичними особами у найбільш чутливих сферах суспільних відносин, зокрема, в медицині, військовій сфері, у сфері охорони правопорядку.

Комплексну правову регламентацію використання технології штучного інтелекту необхідно здійснити на рівні окремого закону «Про штучний інтелект», а деталізацію особливостей використання технології штучного інтелекту у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності – на рівні відомчого наказу.

Також доцільно регламентувати на рівні спільного наказу Міністерства цифрової трансформації України та МВС України (яке суб'єктом нормотворчості для Державної служби України з надзвичайних ситуацій) розробку, впровадження (поширення) та порядок використання спеціального мобільного застосунку з перспективною назвою «Надзвичайна ситуація», за допомогою якого буде створено базу добровольців, готових негайно, враховуючи геолокацію проживання або місцезнаходження, з'явитися за викликом (повідомленням у мобільному застосунку) на місце локалізації наслідків надзвичайної ситуації та прийняти участь в їх ліквідації.

Перспективність подальшого дослідження даної тематики обумовлена необхідністю аналізу досвіду зарубіжних країн у сферах забезпечення безпеки життєдіяльності, використання інноваційних інформаційних технологій та адміністративно-правового регулювання вказаних суспільних відносин, а також визначення необхідності та доцільності імплементації позитивного зарубіжного досвіду в національне законодавство та юридичну практику.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Степаненко В.П. Інформаційне суспільство. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І.М. Дзюба, А.І. Жуковський, М.Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-12462> (дата звернення: 08.11.2024).
2. Бебик В.М. Глобальне інформаційне суспільство: поняття, структура, комунікації. *Інформація і право*. 2011. № 1(1). С. 41–49. URL: <https://ippi.org.ua/bebik-vm-globalne-informatsiine-suspilstvo-ponyattya-struktura-komunikatsii> (дата звернення: 08.11.2024).
3. Про затвердження Положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій: постанова Кабінету Міністрів

України від 5 квітня 1994 р. № 227. Дата оновлення: 21.09.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

4. Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті: постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 103. Дата оновлення: 12.09.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103-2015-п#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

5. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань праці: постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 р. № 96. Дата оновлення: 05.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-п#Text> (дата звернення: 08.11.2024).

6. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052. Дата оновлення: 17.08.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п#Text> (дата звернення: 07.11.2024).

7. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556-р. Дата оновлення: 29.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення: 02.09.2024).

8. Куракін О.М., Скрябін О.М. Особливості правового регулювання використання штучного інтелекту в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Право»*. 2023. Вип. 36. С. 36–42.

9. Питання Міністерства цифрової трансформації: постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856. Дата оновлення: 01.06.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-п#Text> (дата звернення: 07.11.2024).